

เพื่อให้ความรู้ด้านพระพุทธศาสนาและส่งเสริมให้กำลังพล ทอ. มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ

พระปุลณมันตานีบุตร

พระปุลณมันตานีบุตร เป็นบุตรพราหมณ์มหาศาล ในบ้านพราหมณ์ ชื่อว่า โทณวัตถุ ไม่ห่างไกลจากกรุงกบิลพัสดุ์ เดิมชื่อ “ปุลณ” เรียกนามตามที่เป็นบุตรของนางมันตานีพราหมณี ว่า “ปุลณมันตานีบุตร”

ปุลณมาณพ เป็นหลานของท่านพระอัญญาโกณฑัญญะ การที่ปุลณมาณพได้เข้ามาบวชในพระพุทธศาสนา ก็เพราะอาศัยพระอัญญาโกณฑัญญะผู้เป็นลุง เป็นผู้ชักนำมาให้บวช

ครั้งพระปุลณะบวชแล้ว บำเพ็ญเพียรไม่นานนัก ก็ได้บรรลุพระอรหัตผล พระบรมศาสดาจึงยกย่องสรรเสริญว่า เป็นผู้เลิศกว่าภิกษุทั้งหลายผู้เป็นธรรมกถึก

แม้พระปุลณมันตานีเถระนี้ ก็ได้มีบุญญาธิการที่สร้างสมมายาวนานในพุทธกาลมากมาย ล้วนแต่เป็นอุปนิสัยแห่งวิวิธกุศล คือ พระนิพพาน ได้ทัศนากการเห็นพระปทุมุตตรศาสดา มีพุทธบัญชาตั้งสาวกผู้ฉลาดไตรปิฎกยกให้เป็นผู้ประเสริฐล้ำเลิศในด้านการเป็นพระธรรมกถึก ท่านจึงน้อมนึกจำนงหมายอยากได้ตำแหน่งนั้น พระศาสดาจารย์ทรงรับรองว่าต้องสมประสงค์ ดังนี้แล้วท่านจึงมุ่งตรงต่อบุญกรรมทำแต่ความดี มาชาตินี้จึงได้ฐานันดรสมดังพรที่ขอไว้

พระปุลณมันตานีบุตรเถระ ได้เคยบำเพ็ญกุศลมาแล้วในพระพุทธเจ้าพระองค์ก่อน ๆ ได้สั่งสมบุญอันเป็นอุปนิสัยแห่งพระนิพพานไว้เป็นอันมากในภพนั้น ๆ การที่ท่านได้รับการสถาปนาจากพระบรมศาสดาให้อยู่ในตำแหน่งที่เป็นเลิศกว่าเหล่าภิกษุสาวกทั้งหลายผู้เป็นธรรมกถึกนั้นก็เนื่องด้วยเหตุ ๒ ประการ คือ พระมหาสาวกองค์นั้น ได้แสดงความสามารถออกมาให้ปรากฏเห็นในเรื่องของการเป็นธรรมกถึกได้อย่างชัดเจน และอีกเหตุหนึ่งก็คือเนื่องด้วยท่านได้ตั้งความปรารถนาในตำแหน่งนั้นตลอดแสนกัป

สมัยหนึ่ง สมเด็จพระผู้มีพระภาคเสด็จมายังเมืองสาวัตถี ณ ที่นั้นพระสารีบุตรกับพระปุลณมันตานีบุตร ได้มีโอกาสพบกัน พระสารีบุตรได้สนทนาไต่ถามท่านเกี่ยวกับวิสุทธิ ๗ ประการ^๑ อันได้แก่

๑. ลีลวิสุทธิ ความหมจดจดแห่งศีล
๒. จิตตวิสุทธิ ความหมจดจดแห่งจิต
๓. ทิฐิวินิวิสุทธิ ความหมจดจดแห่งทิฐิ
๔. กังขาวิตรณวิสุทธิ ความหมจดจดแห่งญาณเป็นเครื่องข้ามพ้นความสงสัย

^๑ ม.ม. (ไทย) ๑๒/๒๙๘/๒๙๕.

๕. มัคคามัคคญาณทัสสนวิสุทธิติ ความหมดจดแห่งญาณเป็นเครื่องเห็นว่า หรือมิใช่ทาง

๖. ปฏิปทาญาณทัสสนวิสุทธิติ ความหมดจดแห่งญาณเป็นเครื่องเห็นทางปฏิบัติ

๗. ญาณทัสสนวิสุทธิติ ความหมดจดแห่งญาณทัสสนะกล่าวคือมรรคญาณ

พระปุลณมัตตานีบุตรได้ถวายคำอธิบายว่า “วิสุทธิติ ๗ นี้ย่อมเป็นปัจจัยอาศัยส่งต่อกันไปจนถึงพระนิพพาน เปรียบเหมือนรถ ๗ คันที่ส่งต่อ ๆ ผลัดกันไปโดยลำดับ” เมื่อการสนทนาได้ถามกันและกันจบลง พระเถระทั้งสอง ต่างก็กล่าวอนุโมทนาคุณกถาของกันและกัน และแยกกันกลับสู่ที่พักของตน^๒ เพราะความที่พระปุลณมัตตานีบุตรเถระท่านดำรงตนตั้งมั่นอยู่ในคุณธรรมเช่นไร ก็สั่งสอนบรรดาศิษย์และพุทธบริษัทอื่น ๆ ให้ดำรงอยู่ในคุณธรรมนั้นด้วย พระปุลณมัตตานีบุตรเถระท่านเป็นพระภิกษุผู้ตั้งมั่นอยู่ใน คุณธรรม ๑๐ ประการ คือ (๑) มกน้อย (๒) สันโดษ (๓) ชอบสงัด (๔) ไม่คลุกคลีด้วยหมู่คณะ (๕) प्रารภความเพียร (๖) บริบูรณ์ด้วยศีล (๗) บริบูรณ์ด้วยสมาธิ (๘) บริบูรณ์ด้วยปัญญา (๙) บริบูรณ์ด้วยวิมุตติ (๑๐) บริบูรณ์ด้วยวิมุตติญาณทัสสนะ

ข้อคิด การตั้งความปรารถนาในสิ่งใด ย่อมทำได้ เมื่อบุญแก่รอบแล้ว ย่อมสำเร็จตามประสงค์ อุปมาเหมือนผีที่แก่รอบแล้ว รอการบ่งด้วยหนามฉะนั้น

จัดทำโดย : กองอนุศาสนาจารย์ กรมยุทธศึกษาทหารอากาศ
คณอก.จัดกิจกรรมส่งเสริมให้กำลังพลของ ทอ.มีคุณธรรมและจริยธรรมในการปฏิบัติราชการ